

Plan sociale veiligheid

Samen met de kinderen zijn drie algemene omgangsregels opgesteld:

1. Wij hebben vertrouwen in elkaar.
2. Wij hebben respect voor elkaar.
3. Wij helpen elkaar.

Veiligheid is één van onze kernwaarden:

Wij zijn een veilige en plezierige school voor iedereen. Op de Pius X vinden wij het belangrijk dat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen en dat we respectvol met elkaar en de omgeving omgaan. Door een positieve benadering creëren we een warm pedagogisch klimaat waarin kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Periode	Wat doen we?	Activiteiten voorstel
Zomervakantie		
Doel: <i>Bewust aan de slag met de missie en afspraken in de groep en het groepsvormingsproces op gang brengen.</i>		
Periode 1 Fase: Forming & Norming Tijd: Week 1 t/m 4 augustus/ september	- Gouden weken: groepsvormende activiteiten aanbieden - Regie voeren op regels en routines: - Missie* - Groepsafspraken - T-kaarten (wat hoor ik/ wat zie ik) - Startgesprekken met ouders	- Missie en bouwstenen bepalen. - Klasse(n)Pad (vanaf groep 5): thema 1 'Welkom' en 2 'Regie voeren'. - Dagelijks kennismakingsspellen: o.a. Kennismakingsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: <i>Naamspel (1), Hallo daar! (3), Heb jij dat ook? (9), Ballen gooien (17), Voorstellen (21), Krantenmep (22), Binnen/buitenkring (24), Gezocht/aangeboden (31), Op één lijn staan (34,35)</i> - Werkvormen uit De Gouden Weken 2.0
Bronnen: Boek 'Klasse(n)kracht: Met respect voor de klas': - Hoofdstuk 1 (Groepsvorming) - Hoofdstuk 7 (Groepsmissie) - Blz. 203 placematmethode		
Doel: <i>De leerkracht voert regie op regels en routines en krijgt inzicht in het sociaal-emotioneel functioneren van leerlingen en het groepsklimaat.</i>		
Periode 2 Fase: Norming & Storming Tijd: week 5 t/m 8 september/ oktober	- Regie blijven voeren op groepsafspraken - Uitleg geven over het S.T.O.R.M.-kaartje*⁴ - Afnemen thermometer - Evalueren groepsafspraken	- Klasse(n)Pad (vanaf groep 5): thema 3 'Samenwerken' en thema 4 'Ruzies en conflicten oplossen'. - 'Sociaal gedrag elke dag': Maak op basis van je observaties zo nodig een keuze uit lessen rond een van de volgende thema's: • Leren omgaan met emoties • Leren samenspelen • Leren samenwerken • Leren een probleem oplossen - Verbindingsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: <i>Ik ga op reis (26), De zon schijnt op (10), Wat hoort bij jou? (6), Wie is het? (12), Wat is het probleem (36), In/uit de knoop (40), Potlodenketting (42), Dobbelen (47), Genummerde hoofden (53)</i> - Werkvormen uit De Gouden Weken 2.0 - Conflicten oefenen m.b.v. S.T.O.R.M.-kaartje*⁴
Herfstvakantie		
Doel: <i>Inzicht krijgen in het groepsvormingsproces en in de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen.</i>		

Periode	Wat doen we?	Activiteiten voorstel
Periode 3 Fase: Performing & Norming Tijd: november, december	- Eerste sociogram afnemen met Sometics*³ - Eerste afname VISEON - Thermometer afnemen - Terugkomen op missie + groepsafspraken - Vraag jezelf af: Wat is er nodig in deze groep? Wat speelt er onder water? - Oudergesprekken gericht op welbevinden - Eerste groepsbespreking - Bepaal op basis van bovenstaande informatie welke interventies er nodig zijn	Maak op basis van je observaties, het onderwaterprogramma en het sociogram zo nodig een keuze uit één van de thema's van: - 'Sociaal gedrag elke dag': • Leren omgaan met emoties • Leren samenspelen • Leren samenwerken • Leren een probleem oplossen - Klasse(n)Pad (vanaf groep 5): • Thema 5 'Overal op reageren' • Thema 6 'Bemoei je er niet mee' • Thema 7 'Stoer en stiekem' • Thema 8 'Sportief spelen' • Thema 9 'Ruimte voor meningen' • Thema 10 'Groepsdruk' - Verbindingsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: <i>Situaties en problemen (38), Kring van knieën (41), Duo's (50), Rotonde (56), Placemat (58), Binnen/buiten kring (24), Wie is wie? (5), Samen tekenen (43), Interviews (51), Wandel- wissel uit (61).</i>
Bronnen: Boek 'Klasse(n)kracht: Met respect voor de klas': - Hoofdstuk 3, 4 en 5		
Kerstvakantie		

Periode	Wat doen we?	Activiteiten voorstel
Doel: Bewust aan de slag met en het herhalen van de missie en de afspraken in de groep en het groepsvormingproces.		
Periode 4 Fase: Performing Tijd: januari, februari	- Zilveren weken: groepsvormende activiteiten aanbieden en/of herhalen - Evaluatie missie*² en eventueel afspraken bijstellen - Thermometer afnemen - Bepaal op basis van bovenstaande informatie welke interventies er nodig zijn	Maak op basis van je observaties, het onderwaterprogramma en het sociogram zo nodig een keuze uit één van de thema's van: - 'Sociaal gedrag elke dag': • Leren omgaan met emoties • Leren samenspelen • Leren samenwerken • Leren een probleem oplossen - Klasse(n)Pad (vanaf groep 5): • Thema 5 'Overal op reageren' • Thema 6 'Bemoei je er niet mee' • Thema 7 'Stoer en stiekem' • Thema 8 'Sportief spelen' • Thema 9 'Ruimte voor meningen' • Thema 10 'Groepsdruk' - Verbindingsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: wandel- wissel uit (61), ballen gooien (44), hints (71), emotiespel (67), hints (71), beloningspot (81)
Voorjaarsvakantie		

Periode	Wat doen we?	Activiteiten voorstel
Doel: <i>Inzicht krijgen in het groepsvormingproces.</i>		
Periode 5 Fase: Performing Tijd: Maart, april	- Tweede sociogram afnemen met Sometics*³ - Tweede afname VISEON - Thermometer afnemen - Tweede groepsbespreking - Bepaal op basis van bovenstaande informatie welke interventies er nodig zijn - <i>Elk oneven jaar:</i> tevredenheidsonderzoek afnemen in groep 5 t/m 8	Maak op basis van je observaties, het onderwaterprogramma en het sociogram zo nodig een keuze uit één van de thema's van: - 'Sociaal gedrag elke dag': • Leren omgaan met emoties • Leren samenspelen • Leren samenwerken • Leren een probleem oplossen - Klasse(n)Pad (vanaf groep 5): • Thema 5 'Overal op reageren' • Thema 6 'Bemoei je er niet mee' • Thema 7 'Stoer en stiekem' • Thema 8 'Sportief spelen' • Thema 9 'Ruimte voor meningen' • Thema 10 'Groepsdruk' - Verbindingsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: <i>Binnen/buiten kring (24), boemboemboem (64), wandel- wissel uit (61), paardenrace (63), complimenten geven (72), kind van de dag (76), bloemenmuur (85) Tellen in een groep (62)</i>
Meivakantie		

Periode	Wat doen we?	Activiteiten voorstel
Doel: <i>Het soepel laten verlopen van de afrondende fase van het schooljaar.</i>		
Periode 6 Fase: Performing (en toewerken naar) adjourning Tijd: mei, juni, juli	- Bronzen weken: groepsvormende activiteiten aanbieden en/of herhalen - Thermometer afnemen - Bepaal op basis van bovenstaande informatie welke interventies er nodig zijn <i>In de laatste vier weken:</i> - Afsluitende activiteiten met de groep: - blik terug op het afgelopen jaar - maak een spel, een tekening of schrijf een verhaal. - Afscheidsrituelen - Wenmoment bij de nieuwe leerkracht - Thermometer afnemen voor een evaluatie met de groep en voor de overdracht - Groepsoverdracht	Maak op basis van je observaties, het onderwaterprogramma en het sociogram zo nodig een keuze uit één van de thema's van: - 'Sociaal gedrag elke dag': • Leren omgaan met emoties • Leren samenspelen • Leren samenwerken • Leren een probleem oplossen - Klasse(n)Pad (vanaf groep 5): • Thema 5 'Overal op reageren' • Thema 6 'Bemoei je er niet mee' • Thema 7 'Stoer en stiekem' • Thema 8 'Sportief spelen' • Thema 9 'Ruimte voor meningen' • Thema 10 'Groepsdruk' • Thema 11 'Afscheid' (in de laatste vier van het schooljaar) - Verbindingsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: <i>Complimentensleutel (77), zonnetje van de week (84), eigenwaarde (88), ik waardeer (87) mooie momenten pot (89), lekker in je vel spel (68), kleurentikkertje (65)</i> - Afscheidsactiviteiten uit de 108 werkvormen (E-book), bijvoorbeeld: <i>Herinneringen (107), afscheidsboek (108), groepsboek (90) doos vol herinneringen (91), ik waardeer (87) binnen- buiten kring 24), interview (33), dit ben ik (16) wooshen (28)</i>
Zomervakantie		

***Maak een missie met je groep en voer regie op de afspraken:**

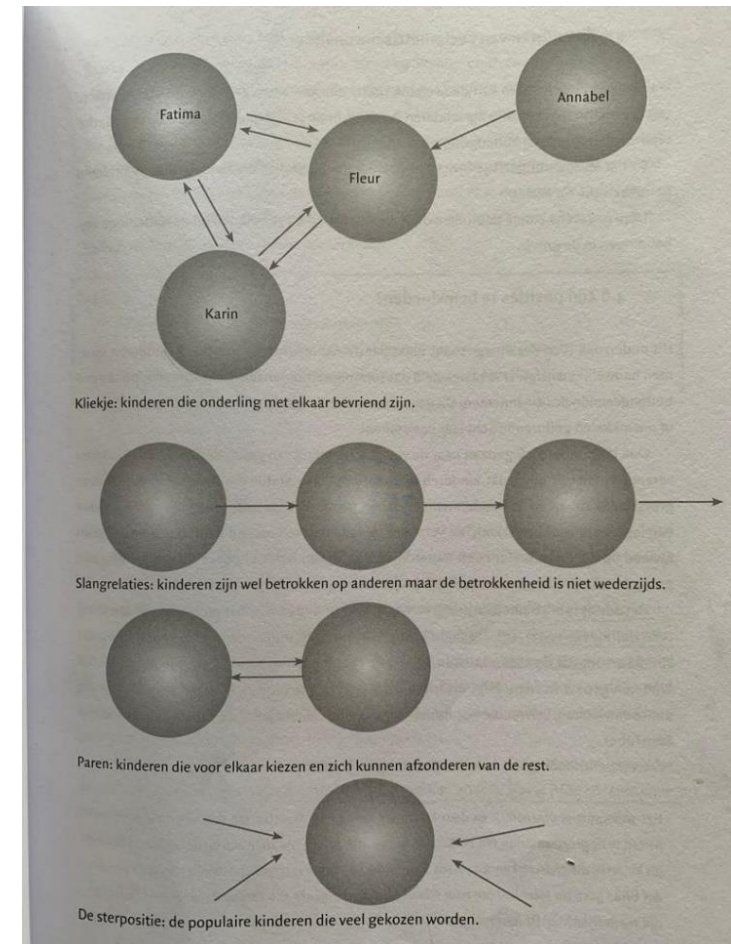
1. Bespreek met elkaar, wat voor groep je graag zou willen zijn.
2. Gebruik de placemat om per groepje tot een kern te komen, ieder schrijft aan de zijkant wat zij persoonlijk belangrijk vinden. In het midden schrijven ze wat ze gezamenlijk belangrijk vinden. Je kunt ook werken met plaatjes of een moodboard.
3. Vraag de kinderen of ze -met de voor hun belangrijkste woorden- een slogan, slagzin of rijmende zin kunnen maken.
4. Voeg de zinnen samen, of kies juist met elkaar de mooiste, bij de klas passende missie uit.
5. Maak er een mooie poster (liefst op A2-formaat of groter).
6. Brainstorm met elkaar over afspraken die passen bij de missie. Schrijf ze allemaal op een groot vel papier (of print later op A3)
7. Geef alle kinderen drie stickers, zij mogen die in de loop van de week bij de afspraken plakken die zij het belangrijkste vinden.
8. De vijf meest gekozen afspraken schrijf of plak je op een groot papier.
9. Maak de afspraken concreet door er T-kaarten van te maken. Je kunt dit ook visueel maken met behulp van foto's waarop de kinderen de afspraken uitbeelden.
10. Geef veel complimenten aan de kinderen, wanneer ze zich goed aan de afspraken houden. Benoem dit zo concreet mogelijk.

***2 Missie evalueren en bijstellen?**

1. Laat de kinderen in tweetallen overleggen of de missie nog actueel is. Past de missie nog bij de groep? Waarom wel, waarom niet?
2. Evalueer ook de afspraken. Houden de kinderen zich hieraan? Waarom wel? Waarom niet?
3. Als de missie en/of de afspraken aangepast moet worden, herhaal dan de stappen genoemd bij 'maak een missie met je groep en voer regie op de afspraken'*

*3 Sociogram:

- Alle kinderen geven antwoord op de volgende vragen van Sometics (voor de lagere groepen kan het handig zijn om een geprint smoeleboek erbij te houden, de kinderen kunnen dan steeds 3 klasgenoten aanwijzen die jij vervolgens aanklikt in Sometics):
 - Met wie speel je graag?
 - Met wie speel je niet graag?
 - Met wie werk je graag?
 - Met wie werk je niet graag?
- Bekijk de Sociomatrixen voor het sociale domein en het werk gerelateerde domein.
- Teken eerst de populaire kinderen in het midden. Geef de kinderen weer door een cirkel met hun namen erin.
- Teken hun 'aanhangers' eromheen.
- Teken een pijl tussen twee cirkels als er een relatie is. De richting van de pijl geeft de richting van de keuze aan. Als kinderen elkaar kiezen, teken je een lijn met aan beide kanten een pijlpunt ($\leftrightarrow$).
- Teken de kinderen die buiten de groep vallen aan de buitenkant.
- Analyseer welke posities de kinderen innemen in de groep. Kies hiervoor 5 verschillende kleuren en maak een legenda in de hoek van het blad. Kleur de rand van de cirkel van de leerlingen die...
 - Populair zijn ($\geq 4x$ positief gekozen / $0-1x$ negatief gekozen)
 - Gemiddeld zijn ($2-4x$ positief gekozen / $0-1x$ negatief gekozen)
 - Controversieel zijn (zowel positief als negatief gekozen)
 - Buitengesloten worden ($0-1x$ positief gekozen en vaak negatief gekozen)
 - Genegeerd worden (niet gekozen)
- Onderzoek nu de onderlinge relaties en de mate waarin de kinderen betrokken zijn met elkaar. Kies hiervoor 4 andere kleuren waarmee je de klikjes, de slangrelaties, de paren en de sterposities zichtbaar maakt.

9. Bespreek het sociogram met de intern begeleider aan de hand van de volgende vragen:

- Welke leerlingen zijn populair?
- Waarom of waardoor zijn ze populair. Is dit door positief of negatief gedrag?
- Welke leerlingen zijn gemiddeld?
- Welke leerlingen zijn controversieel? Hoe verklaar je dit?
- Welke leerlingen genegeerd? Hoe verklaar je dit?
- Welke leerlingen worden buitengesloten? Hoe krijgen ze dit voor elkaar? Hoe lang is dit al zo?
- Zijn er klikjes in de klas?
- En zijn dit positieve of negatieve klikjes?
- Wat is de invloed van de klikjes op het gevoel van veiligheid in de klas?
- Zijn er slangrelaties?
- Zitten hier potentiële vriendschappen tussen?
- Hebben alle kinderen een wederzijdse relatie?
- Zijn er ook kinderen die alleen zijn?
- Wat valt jou op aan het sociogram?
- Wat ervaar je als probleem?
- Wordt er bijv. gepest in de klas?
- Waar gaan de negatieve keuzes naar toe? Waarom?
- Wie vallen op?
- Waarom worden bepaalde kinderen niet gekozen?
- Waar kun je invloed op uitoefenen?
- Wat is verrassend?
- Wat is bevestigend?
- Wat moet er gebeuren?

Bespreek ook of je groep zich ontwikkelt tot een positieve groep. Zo ja, ga door met de activiteiten. Heb je twijfels, schakel dan de Specialist Klasse(n)Kracht in en kijk wat de thema's van je groep zijn. Welke interventies zijn er nodig?

*4 S.T.O.R.M kaartje

S.T.O.R.M.

Stop en koel af

OM DE BEURT

Toon respect

- Wat is het probleem?
- Wat dacht je?
- Wat voelde je?
- Wat deed je?

SAMEN

Oplossingen laten bedenken

- Is er iemand gekwetst?
- Ja? Hoe kan je het goed maken?
- Nee? Hoe kun je het de volgende keer anders doen?

Rustig samen een oplossing kiezen

Maak een plan en voer het uit

www.klassenkracht.nl